

Sygn. akt II CSK 240/20

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa M. R.

przeciwko M. Z.

z udziałem interwenienta ubocznego Towarzystwa Ubezpieczeń (...)

Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 lutego 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 30 października 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. nie obciąża M. R. kosztami zastępstwa procesowego M. Z.

w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód M. R. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w G. zapadłego w sprawie przeciwko M. Z., z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej Towarzystwa Ubezpieczeń (...) S.A. z siedzibą w W., o zapłatę bliżej określonej kwoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przysądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie tej przesłanki wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi

Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostało zadane, a jednocześnie - dzięki uniwersalnemu ujęciu - odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. Oznacza to, że do sformułowania zagadnienia prawnego konieczne jest wydobycie z okoliczności faktycznych sprawy elementów charakterystycznych dla określonej grupy lub kategorii przypadków, a następnie generalizacja jego konstrukcyjnych elementów, które będą stanowiły ośnowę analizy prawnej; dzięki temu odpowiedź na zagadnienie prawne, nie zatracając więzi z rozpoznawaną sprawą, może służyć ocenie problemów jurydycznych występujących w innych sprawach.

Zdaniem skarżącego w sprawie występowało zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania o to, czy niewykonanie bliżej określonych „podstawowych badań medycznych” jest istotnym błędem w sztuce lekarskiej („w rozumieniu art. 4” ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, dalej u.z.l.) w sytuacji, w której badania te nie były wykonywane przez okres 13 lat sprawowania opieki lekarskiej przez pozwaną, a przy tym „pozwoliłyby z dużym prawdopodobieństwem (graniczącym z pewnością) [na - przyp. Sądu] ustalenie chorób serca i krążenia u powoda i tym samym dałyby szansę na właściwą profilaktykę [...]”. Tak postawione pytanie nie ma charakteru istotnego zagadnienia prawnego w opisanym wyżej rozumieniu.

Sposób ujęcia zagadnienia prawnego sugeruje, że w art. 4 u.z.l. zostało unormowane pojęcie błędu w sztuce lekarskiej, tymczasem w istocie przepis ten odnosi się do standardów wykonywania zawodu lekarza. W przyjętej jednak w prawie medycznym konwencji językowej termin „błąd sztuki” (w różnych wariantach znaczeniowych: błędu diagnostycznego, terapeutycznego, technicznego itd.) jest wiązany m.in. z naruszeniem wskazań wynikających z aktualnej wiedzy medycznej, realizujących obiektywny element winy jako

przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej za tzw. szkody medyczne. Sformułowane przez skarżącego pytanie w spójny sposób wiąże zatem przywołanie art. 4 u.z.l. z materią możliwej odpowiedzialności za szkody na osobie. Nie oznacza to jednak spełnienia unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż zagadnienie postawione przez powoda nie spełnia zarówno kryteriów związanych z publicznoprawnymi celami skargi kasacyjnej, jak i z użytecznością zajętogo ewentualnie stanowiska dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Kwestia ujęta w pytaniu jest ściśle partykularna, gdyż ma za podstawę skonkretyzowane elementy opisanego przez skarżącego stanu faktycznego, dotyczące ilości lat sprawowania opieki lekarskiej i rodzajów badań, których niezaordynowanie należy, w przekonaniu powoda, uznać za błąd lekarski. Z tej przyczyny przedstawiony problem prawny pozbawiony jest waloru ogólności, podczas gdy modelowo powinien cechować się wymiarem uniwersalnym, tak samo jak zagadnienia prawne unormowane w art. 390 k.p.c. Jednocześnie natomiast sformułowane pytanie jedynie częściowo odnosi się do okoliczności nawiązujących do stanu faktycznego sprawy, a częściowo opiera się na hipotezach skarżącego co do tego, jakie byłyby możliwe skutki wykonania wymienionych w skardze kasacyjnej badań. Pytanie pomija przy tym takie elementy, które Sąd drugiej instancji uznał za istotne dla rozstrzygnięcia, przez co usunięcie wątpliwości przedstawionej przez skarżącego nie współgrałoby z okolicznościami sprawy będącymi podstawą zaskarżonego orzeczenia.

Zagadnienie prawne przybrało w istocie postać pytania o prawidłowość subsumpcji dokonanej przez Sąd drugiej instancji, z tym zastrzeżeniem, że skarżący selektywnie dobrał okoliczności, które miałyby stać się przedmiotem oceny Sądu Najwyższego. Już powyższe względy wykluczają przyjęcie skargi do rozpoznania z powołaniem się na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący bowiem, wbrew ograniczeniom właściwym dla postępowania ze skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), treść zagadnienia prawnego uzupełnił twierdzeniami o faktach, które nie znajdują oparcia w ustaleniach faktycznych Sądu Apelacyjnego, dodając własne założenia i hipotezy co do możliwego, alternatywnego przebiegu zdarzeń. Wypada również przypomnieć i podkreślić,

że Sąd Najwyższy jest w zasadzie sądem prawa, a nie sądem faktów, toteż za niedopuszczalne jest uznawane wskazanie wśród podstaw skargi kasacyjnej naruszenia art. 233 k.p.c. (przywołanego w skardze bez określenia dalszej jednostki redakcyjnej) oraz jawne kwestionowanie oceny dowodów dokonanej przez Sąd drugiej instancji.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał jej oczywistą zasadność. Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania z powołaniem się na wskazaną przyczynę kasacyjną nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18). Wymaga podkreślenia, że połączenie analizowanej uprzednio przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z przyczyną kasacyjną w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy ww. przyczyny dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11).

Tymczasem, wbrew przedstawionym wyżej wynikom wykładni art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., skarżący w odniesieniu do tych samych okoliczności podniósł

występowanie istotnego zagadnienia prawnego oraz, zarazem, oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał bowiem, że „mając na uwadze powyższe”, czyli wywód poświęcony występowaniu w sprawie opisanego wyżej zagadnienia, jako istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), „skarga kasacyjna wydaje się być uzasadniona skoro w przedmiotowej sprawie miało miejsce istotne zaniedbanie ze strony pozwanej”.

W tej części motywów wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby wynikać z przypisywanego pozwanej błędu w sztuce lekarskiej, skarga już *prima facie* nie może być oceniona w sposób odpowiadający oczekiwaniom skarżącego. Po pierwsze bowiem, skarżący wywód w przedmiocie błędu w sztuce lekarskiej oparł nie ściśle na ustaleniach faktycznych sprawy, lecz na własnych założeniach co do określonego stanu rzeczy. Po drugie, nie sposób twierdzić o oczywistej zasadności skargi w kwestii, która przez samego skarżącego jest jednocześnie podnoszona jako materia istotnego zagadnienia prawnego, a zatem jako problem pozbawiony oczywistego rozwiązania. Pozostała natomiast część uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skupia się na kwestionowaniu oceny dowodów poczynionej przez Sąd Apelacyjny. Tymczasem, jak wskazano powyżej, kwestia ustaleń faktycznych i oceny dowodów leży poza kognicją Sądu rozpoznającego skargę kasacyjną (art. 398³ § 3 k.p.c.). Dotyczące tej materii zastrzeżenia powoda z przyczyn oczywistych nie mogłyby zatem przełożyć się na wniosek o dostrzegalnej *prima facie* konieczności uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 *in fine* k.p.c., mając na względzie sytuację zdrowotną, majątkową i osobistą skarżącego.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

ke